

Stort mangfold i lille Norge

Det etniske og kulturelle mangfoldet i Norge er blitt større enn tidligere. Befolkningen vokste med 1,3 prosent i fjor, og innvandringen sto for hele 72 prosent av denne veksten. Det vil si at landets befolkning, som har passert 5 millioner, er blitt mer sammensatt. Like sammensatte er grunnene til at mennesker født i andre land begir seg ut på en lang eller kort reise til Norge for å bo og jobbe her. Etter hvert vil også deres barn med sin flerkulturelle bakgrunn sette preg på landet.

Ordet mangfold dukker stadig opp i offentlighet og samfunnsdebatter når temaer som innvandring og innvandrere tas opp. Ut fra interessen som samfunnet viser for innvandrere og integrering, virker det som om spørsmål knyttet til mangfold er blitt hverdagen i Norge.

Mangfold er også et passende ord for å beskrive alle årsakene til at mennesker krysser Norges grense: kjærlighet, familie, jobb, konflikter, krig, fattigdom, adopsjon, utdanning – for å nevne noen. I en globalisert verden er det stadig større muligheter til og behov for flytting. Med 5 millioner innbyggere er Norge et lite land i global målestokk, men vi har en av de raskest voksende befolkningene i Europa. Ifølge tall fra Eurostat, det sentrale europeiske statistikkbyrået, hadde bare Luxembourg en høyere befolkningsvekstrate enn landet vårt i 2012.

Mangfold er et passende ord for å beskrive sammensetningen til den norske befolkningen. Per 1. januar 2013 var Norge hjem for mennesker som gjennom eget, foreldrenes eller besteforeldrenes fødeland hadde bakgrunn fra hele 223 land og selvstyrte områder.

Er det mulig å måle mangfoldet?

Hvordan arter mangfoldet seg i befolkningsstatistikken? Er det mulig å måle det på noen måte? Statistisk sentralbyrå (SSB) publiserer årlig statistikk om innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Det er stor etterspørsel etter denne statistikken. Innvandringspolitikk er et viktig felt i partienes politikk, i statsstyring og i samfunnsdebatten generelt. Også i forskningen, særlig innenfor demografi og andre samfunnsfag, har innvanderstatistikk stor betydning.

Men innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er bare to av tretti små og større kategorier som SSB kan plassere hele den norske befolkningen i, med utgangspunkt i informasjon om eget, foreldrenes og besteforeldrenes fødeland. Det er altså mulig «å måle» det utenlandske innslaget i tre generasjoner. SSB har allikevel valgt å la kun to av disse tretti kombinasjonene inngå i den ordinære innvanderstatistikken, og dette valget vil vi redegjøre for videre i teksten. De andre 28 grunnkodene har sjelden blitt anvendt i statistikk og analyser, og de slås ofte sammen under betegnelsen «den øvrige befolkningen».

For tidligere omtale av temaet kan du se Samfunnsspeilet 3/2004 og 4/2006 ([Lie og Østby 2004](#), [Østby 2006](#)). Nylig kom det også ut en artikkel i

*Kristina Kvarv Andreassen,
Minja Tea Dzamarija og
Tove Irene Slaastad*

Kristina Kvarv Andreassen (f.v.) er sosiolog og rådgiver i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for befolkningsstatistikk. (kristina.andreassen@ssb.no)

Minja Tea Dzamarija er sosiolog og seniorrådgiver i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for befolkningsstatistikk. (minja.tea.dzamarija@ssb.no)

Tove Irene Slaastad er dataingeniør og rådgiver i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for befolkningsstatistikk. (tove.irene.slaastad@ssb.no)

Definisjoner

Innvandrere er personer som er bosatt i Norge, men som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre og har fire utenlandsfødte besteforeldre.

Norskfødte med innvandrerforeldre er personer som er født i Norge, har to foreldre som er innvandrere, og fire besteforeldre født i utlandet.

Samfunnsspeilet, forfattet av [Helge Brunborg \(2013\)](#) hvor disse kodene omtales i forbindelse med befolkningsframskrivingene.

SSB blir noen ganger kritisert for å legge en for snever definisjon til grunn i sin offisielle statistikk om innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Det stilles spørsmål om SSB underkommuniserer omfanget av personer med innvandrerbakgrunn ved ikke å inkludere såkalte «tredjegerasjonsinnvandrere» i sine beskrivelser. Andre ganger blir vi kritisert for å ha en for vid definisjon av personer med innvandrerbakgrunn, når vi tar med norskfødte med innvandrerforeldre i innvandrerstatistikken til tross for at de ikke har innvandret til Norge.

Det er viktig å påpeke at SSBs hovedhensyn må være å gi en statistisk korrekt beskrivelse av viktige samfunnsfenomener langs de dimensjoner som i en faglig vurdering anses å være relevante. Selv om det er mulig å lage statistikk om en gruppe, er det ikke nok, det må også være en faglig god begrunnelse for å lage denne statistikken.

Hvordan grupperer vi?

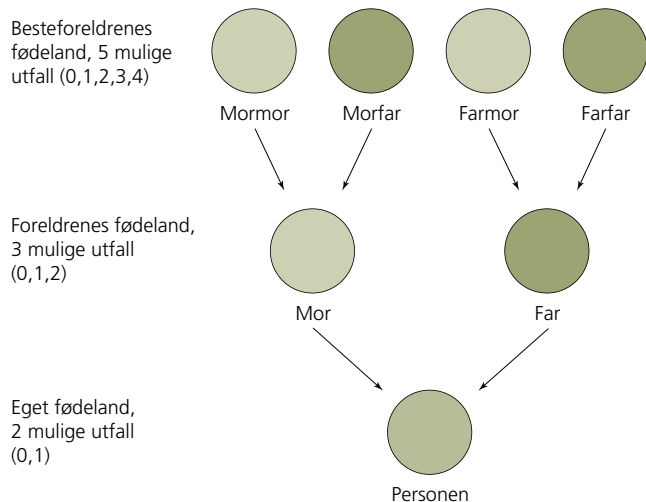
Gjennom en statistisk metode grupperes hele den norske befolkningen etter eget, foreldrenes og besteforeldrenes fødeland. Alle bosatte i Norge er tilordnet en tallkode bestående av tre sifre som angir fødeland for de tre generasjonene.

Det første sifferet angir eget fødeland. Det er 0 om en selv er født i Norge og 1 for født i utlandet.

Det andre sifferet angir foreldrenes fødeland, og er 0, 1 eller 2 avhengig av hvor mange av foreldrene som er født i utlandet: 0 for begge foreldre født i Norge, 1 for en forelder født i utlandet og 2 for begge foreldre født i utlandet.

Det tredje sifferet er 0,1,2,3 eller 4 og oppgir antall utenlandsfødte besteforeldre. Som illustrert i figur 1 gir dette $2 \times 3 \times 5 = 30$ ulike kombinasjoner. Dette utgjør våre *grunnkoder*.

Figur 1. Ulike kombinasjoner av grunnkoder, fødeland

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Disse grunnkodene er grunnleggende for å konstruere innvandrerrelaterte variabler, og tjener denne hensikten på en god måte, men er ellers lite brukt som direkte grunnlag for å publisere statistikk. I denne artikkelen ønsker vi å gi en beskrivelse av den norske befolkningen på en mer nyansert måte fordi vi mener det vil representere nyttig kunnskap for mange å se hvor store gruppene er, og hvordan sammensetningen er i ulike grupper.

Fem millioner nordmenn i 30 kategorier

Per 1. januar 2013 var vi 5 051 000 bosatte i Norge. Tabell 1 viser hvordan den norske befolkningen så ut på dette tidspunktet med utgangspunkt i informasjon om fødeland for tre generasjoner. Størrelsen på gruppene varierte fra 4 personer til 3,9 millioner personer. Med andre ord har langt fra alle kategoriene statistisk betydning eller god faglig forankring for en detaljert, statistisk analyse.

Det er kun fem av de tretti kategoriene som teller mer enn 100 000 personer. For å illustrere hvor forskjellige disse gruppene er skal vi se nærmere på seks av kategoriene (se tabell 2).

Det er ikke nødvendigvis de største gruppene som samfunnet viser mest interesse for. Gruppe 000, 012, 124 og 024 er store grupper, og de to sistnevnte

Tabell 1. Folkemengde i Norge fordelt på 30 grunnkoder, per 1. januar 2013

	Folkemengde i Norge per 1. januar 2013, etter eget, foreldrenes og besteforeldrenes fødeland		
	Kode	Antall	I prosent av folkemengde
Befolkningen i alt		5 051 275	100,0
Født i Norge med 2 norskfødte foreldre og 4 norskfødte besteforeldre	000	3 879 086	76,8
Født i Norge med 2 norskfødte foreldre og 1 utenlandsfødt besteforelder	001	126 670	2,5
Født i Norge med 2 norskfødte foreldre og 2 utenlandsfødte besteforeldre	002	8 766	0,2
Født i Norge med 2 norskfødte foreldre og 3 utenlandsfødte besteforeldre	003	421	0,0
Født i Norge med 2 norskfødte foreldre og 4 utenlandsfødte besteforeldre	004	465	0,0
Født i Norge med 1 utenlandsfødt forelder og 4 norskfødte besteforeldre	010	26 946	0,5
Født i Norge med 1 utenlandsfødt forelder og 1 utenlandsfødt besteforelder	011	25 184	0,5
Født i Norge med 1 utenlandsfødt forelder og 2 utenlandsfødte besteforeldre	012	183 637	3,6
Født i Norge med 1 utenlandsfødt forelder og 3 utenlandsfødte besteforeldre	013	8 740	0,2
Født i Norge med 1 utenlandsfødt forelder og 4 utenlandsfødte besteforeldre	014	5 427	0,1
Født i Norge med 2 utenlandsfødte foreldre og 4 norskfødte besteforeldre	020	235	0,0
Født i Norge med 2 utenlandsfødte foreldre og 1 utenlandsfødt besteforelder	021	289	0,0
Født i Norge med 2 utenlandsfødte foreldre og 2 utenlandsfødte besteforeldre	022	2 056	0,0
Født i Norge med 2 utenlandsfødte foreldre og 3 utenlandsfødte besteforeldre	023	2 339	0,0
Født i Norge med 2 utenlandsfødte foreldre og 4 utenlandsfødte besteforeldre	024	117 144	2,3
Født i utlandet med 2 norskfødte foreldre og 4 norskfødte besteforeldre	100	33 478	0,7
Født i utlandet med 2 norskfødte foreldre og 1 utenlandsfødt besteforelder	101	2 417	0,0
Født i utlandet med 2 norskfødte foreldre og 2 utenlandsfødte besteforeldre	102	416	0,0
Født i utlandet med 2 norskfødte foreldre og 3 utenlandsfødte besteforeldre	103	6	0,0
Født i utlandet med 2 norskfødte foreldre og 4 utenlandsfødte besteforeldre	104	4	0,0
Født i utlandet med 1 utenlandsfødt forelder og 4 norskfødte besteforeldre	110	696	0,0
Født i utlandet med 1 utenlandsfødt forelder og 1 utenlandsfødt besteforelder	111	542	0,0
Født i utlandet med 1 utenlandsfødt forelder og 2 utenlandsfødte besteforeldre	112	29 149	0,6
Født i utlandet med 1 utenlandsfødt forelder og 3 utenlandsfødte besteforeldre	113	2 455	0,0
Født i utlandet med 1 utenlandsfødt forelder og 4 utenlandsfødte besteforeldre	114	281	0,0
Født i utlandet med 2 utenlandsfødte foreldre og 4 norskfødte besteforeldre	120	11	0,0
Født i utlandet med 2 utenlandsfødte foreldre og 1 utenlandsfødt besteforelder	121	16	0,0
Født i utlandet med 2 utenlandsfødte foreldre og 2 utenlandsfødte besteforeldre	122	432	0,0
Født i utlandet med 2 utenlandsfødte foreldre og 3 utenlandsfødte besteforeldre	123	645	0,0
Født i utlandet med 2 utenlandsfødte foreldre og 4 utenlandsfødte besteforeldre	124	593 322	11,7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2. Utvalgte grunnkoder. 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
kode 000	3 883 479	3 881 092	3 880 163	3 880 196	3 879 332	3 879 503	3 881 185	3 881 990	3 880 978	3 879 086
kode 004	55	66	100	126	159	205	258	311	383	465
kode 124	289 104	301 045	318 514	341 830	380 644	422 595	459 346	500 500	546 732	593 321
kode 024	59 836	63 936	68 185	73 488	78 970	85 604	92 967	100 422	108 438	117 144
kode 012	139 091	143 339	148 187	152 575	157 488	162 753	167 897	172 999	178 505	183 637
kode 014	1 470	1 760	2 103	2 520	2 937	3 334	3 817	4 345	4 858	5 427

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

beskrives i vår offisielle statistikk. Vi skal i tillegg se nærmere på to små grupper: «norskfødte barn av en innvandrer og en norskfødt med innvandrerforeldre» (014) og gruppen «barn født i Norge med to norskfødte foreldre og fire utenlandsfødte foreldre» (004). Det er en del som mener at disse gruppene burde vært en del av SSBs offisielle innvandrerstatistikk.

000 – den største gruppen

Den aller største gruppen er personer født i Norge med bare norske foreldre og besteforeldre (kode 000), i alt om lag 3,9 millioner, eller 77 prosent, av alle bosatte i Norge. Denne gruppen utgjorde 85 prosent i 2004, så andelen har sunket, mens antallet personer i gruppen har holdt seg relativt stabilt.

Det at andelen i 000-gruppen går ned, er ikke overraskende, og er et synlig uttrykk for den globaliseringen som skjer gjennom økt innvandring. Det er også stadig flere som velger ektefeller fra andre land. Det at gruppen ikke har vokst i antall de siste årene, skyldes at antallet døde pluss utvandrede er større enn antallet fødte og innvandrede i denne gruppen.

Ifølge våre grunnkoder hadde altså åtte av ti i Norge ingen innslag av utenlandsbakgrunn i tre generasjoner per 1. januar 2013

Hver femte «000-er» bodde enten i Oslo eller Akershus, og nesten like mange var det å finne i Hordaland og Rogaland. De tre nordligste fylkene var bostedet til om lag 11 prosent av alle personer med kode 000. 57 prosent av totalbefolkningen i hovedstaden tilhørte denne koden, og Nordstrand var bydelen med høyest andel 000-ere. Sju av ti bosatte i Nordstrand var uten noe innslag av utenlandsbakgrunn i tre generasjoner. Bydelen med lavest andel av denne gruppen var Søndre Nordstrand der fire av ti var 000-ere.

1,2 millioner med innslag av utenlandsk bakgrunn

Personer som er gruppert i de resterende 29 kodene, har et varierende innslag fra utlandet i sin bakgrunn. Til sammen teller disse 1,2 millioner, eller 23 prosent, av Norges befolkning. For å havne blant de 23 prosentene er det altså nok med kun én besteforelder fra for eksempel Danmark eller Sverige. Hva gjør de forskjellige gruppene interessante eller ikke?

Vi har valgt ut seks grupper fordi de har noen spesielle trekk vi ønsker å beskrive. Gruppen 000 er tatt med både på grunn av sin størrelse og som sammenligningsgrunnlag for de andre gruppene. Innvandrere (124) og norskfødte med innvandrerforeldre (024) er helt sentrale i vår statistikk, og er naturlig nok med i beskrivelsen. Gruppen 012 er både stor og mangfoldig med hensyn til det utenlandske innslaget som kommer gjennom en av foreldrene. Så har vi to små grupper som ikke har noen statistisk betydning, men de vies mye oppmerksomhet fra samfunnet.

Det er altså ikke bare størrelsen som gjør en gruppe «verdt» å se nærmere på. Som eksempel kan vi nevne den fjerde største gruppen i samfunnet, 001, som teller 126 000 personer. Den er ikke med i beskrivelsen fordi det ikke er noen grunn til å anta at én utenlandsfødt besteforelder på noen betydningsfull måte vil prege ens demografi, levekår, utdanning eller yrkesvalg.

Den suverent største gruppen blant personer med innslag av utenlandsk bakgrunn i tre generasjoner er utenlandsfødte med alle sine foreldre og besteforeldre født utenfor Norges grenser, av SSB definert som innvandrere

og gruppert under kode 124. Våre tall gir et bilde av et mangfoldig Norge der innvandrerne har bakgrunn fra så mange som 220 forskjellige land og selvstyrte områder, og de bor i alle 428 kommuner i landet.

Gruppen innvandrere teller 593 000 personer, som tilsvarer 12 prosent av befolkningen. Antall innvandrere ble nesten fordoblet fra 2003 til 2013 (se figur 2), og den store veksten skyldes først og fremst en markant arbeids- og familieinnvandring fra nye EU-land i Øst-Europa.

77 000 fra Polen, 36 000 fra Sverige

Polakker er den desidert største gruppen, 77 000 personer, etterfulgt av våre svenske naboer med 36 000. Fordelt mellom de ulike verdensdelene kommer vel 54 prosent fra Europa og 29 prosent fra Asia, mens Afrika står for 11 prosent av alle innvandrere i Norge. Ytterligere 5 prosent kommer fra det amerikanske kontinentet.

29 prosent av alle innvandrere i Norge har flyktningbakgrunn ved at de enten selv har flyktet, eller at de har familieinnvandret til én med flyktningbakgrunn. Blant disse er irakere og somaliere de to største gruppene.

Kjønnfordelingen blant innvandrere er ganske jevn, 52 prosent er menn og 48 prosent er kvinner. Men gruppen «innvandrere» er så sammensatt at til og med en slik enkel todeling i menn og kvinner gir lite mening hvis man ikke ser nærmere på enkeltland. Variasjonene er store. Menn er i flertall blant innvandrere fra de nye EU-landene som Polen, Litauen eller Romania. Innvandring fra disse landene er stor og av nyere dato, og er preget av en generell tendens i migrasjonsmønsteret; den mannlige «pioneren» kommer først som arbeidsinnvandrer, etterfulgt av sin familie.

Menn er også i flertall blant nyankomne flyktninger, som fra Afghanistan og Irak. I fluktsituasjoner reiser menn ofte i forveien, mens eventuell familie kommer etter. Kvinner dominerer fra land som Filippinene, Thailand og Russland. Det er primært kvinner som kommer for å gifte seg med menn uten utenlandsk bakgrunn.

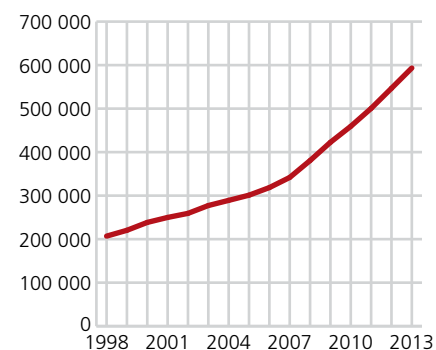
Aldersfordelingen i denne gruppen skiller seg fra det som vi har sett i gruppen 000. Igjen må vi understreke at innvandrere samlet sett sjelden gir et presist bilde av virkeligheten siden gruppen er så sammensatt, men et par forskjeller i forhold til 000-gruppen er likevel godt synlige. Det er langt færre eldre blant innvandrere enn blant 000-ere. Kun 5 prosent av innvandrere var over 66 år per 1. januar 2013, mot 16 prosent i 000-gruppen. Det er også langt færre barn i alderen 0-15 år blant innvandrere, hvor andelen var 9 prosent mot 17 prosent i den andre gruppen. Til gjengjeld er andelen innvandrere i alderen 16-30 år og 31-66 år 10 prosent høyere enn blant 000-gruppen, med henholdsvis 27 og 59 prosent.

Av alle voksne innvandrere i alderen 18 år og eldre var 54 prosent registrert gift per 1. januar 2013. Andelen gifte er høyere enn i 000-gruppen. Forskjellen er enda større i de yngre aldersgruppene. Innvandrerungdommene er, i likhet med unge i 000-gruppen, ugift så lenge de er under 18 år.

Vil bo sentralt, men ikke nødvendigvis i Oslo

I Oslo og Akershus, sett under ett, bodde 37 prosent av alle innvandrerne i Norge, mot 20 prosent blant 000-ere. Oslo har 24 prosent av alle innvandrere

Figur 2. Innvandrere. 1998-2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

i landet, mot 9 prosent av 000. Selv om antall innvandrere i Oslo og Akershus øker i takt med den økende innvandringen, har andelen innvandrere som bosetter seg i Oslo og Akershus, sunket jevnt i løpet av de siste ti årene. I 2003 hadde 45 prosent av alle innvandrere i Norge bosted i Oslo og Akershus, mot 37 prosent i 2013.

Spesielt etter 2006 har andelen i de to sentrale fylkene begynt å synke fordi antallet i andre regioner vokser så mye raskere takket være arbeidskraftinnvandring fra EU-området. Derfor kan vi konkludere med at den store arbeidsinnvandringen fra nye EU-land har bidratt til et jevnere bosettingsmønster. Men kun 6 prosent av innvandrerne bor i Nord-Norge.

Som vi har påpekt, er ikke «innvandrere» en særlig passende analysegruppe, og bosettingsmønsteret til de enkelte innvandrergruppene varierer enda mer enn totaltallene. Den største innvandrergruppen, polakker, skiller seg i sitt bosettingsmønster ikke like mye fra personer i 000-gruppen som andre store innvandrergrupper. Rundt 30 prosent av alle polakkene er bosatt i Oslo og Akershus, mot 20 prosent i kategori 000.

Til sammenligning finner vi hele 83 prosent av innvandrerne med bakgrunn fra Pakistan i Oslo og Akershus, og 67 prosent i Oslo alene. Innvandrere fra Marokko er eneste andre gruppe med like stor konsentrasjon i Oslo.

Halvt norsk og født i Norge – over 180 000

Den tredje største gruppen blant våre 30 kodekategorier er kategori 012. Det er personer som er født i Norge, og som har en forelder og to besteforeldre som er født i utlandet, i alt teller de 184 000. Aldersfordelingen i denne gruppen er preget av mange svært unge. Hele 41 prosent er under 15 år, og 22 prosent er mellom 16- 30 år.

Den ene av foreldrene er altså innvandrer, og kommer i mange av tilfellene fra våre naboland Sverige og Danmark. Legger vi sammen tallene for alle nordiske land, passerer vi godt 60 000 personer, som betyr at hver tredje person i denne kategorien har en nordisk far eller mor. Storbritannia (14 800), USA (13 200), Tyskland (10 900), Filippinene (6 400) og Thailand (5 600) er også godt representert.

Det er omtrent like mange i denne kategorien som har en utenlandsfødt far som en utenlandsfødt mor, samlet sett, men dette varierer med landbakgrunn. Mens kjønnsfordelingen blant nordiske foreldre er omtrent likt, er den utenlandsfødte forelder fra Filippinene og Thailand nesten utelukkende en mor. Ni av ti personer med tyrkisk og marokkansk bakgrunn i denne kategorien har en utenlandsfødt far med bakgrunn fra disse landene, mens ni av ti med russisk bakgrunn har en utenlandsfødt mor. Fra Brasil kommer mødre, og fra Iran og Italia fedre, i åtte av ti tilfeller.

Andelen gifte blant voksne 012-ere er litt lavere enn i kategorien 000, og kun 1 prosent i aldersgruppen 18-24 år var gift per 1. januar 2013. Vel en fjerdedel bor i Oslo og Akershus, så denne gruppen er nesten like mye konsentrert rundt disse to fylkene som innvandrere.

Oslo alene hadde 18 prosent av alle som tilhører denne kategorien. Blant 000-ere og innvandrere var tilsvarende andelen henholdsvis 9 og 24 prosent. Likevel utgjorde ikke denne gruppen mer en 5 prosent av totalbefolkningen i

hovedstaden. Ingen av Oslos bydeler har noen synlig konsentrasjon av denne gruppen. I bydelene Ullern og Vestre Aker tilhører 7 prosent av befolkningen kategorien 012, mens Stovner har den laveste andelen 012-ere med 3 prosent av totalfolkemengde i bydelen.

Norskfødte barn av innvandrere

Denne gruppen, kategori 024, norskfødte med innvandrerforeldre, teller 117 000 personer og er en del av SSBs årlige statistikk om innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Gruppen består av svært mange unge, hele 72 prosent var yngre enn 16 år per 1. januar 2013. Tilsvarende andel var 17 prosent i kategorien 000, mens blant innvandrere var kun 9 prosent yngre enn 16 år.

Flest norskfødte med innvandrerforeldre har vi i grupper som har bodd lenge i Norge, og som når de får barn, som regel får det med en partner fra samme land. Dette gjelder de fleste fra Afrika, Asia etc. Mange danske og svenske innvandrere har også bodd her lenge, men om de slår seg sammen med en fra samme land, etablerer de seg oftest i hjemlandet. Får de barn med en som ikke er innvandrer, slår de seg oftere ned i Norge, men deres barn kommer i kategorien 012, ikke 024.

Den desidert største gruppen, med 15 000 personer, er norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan. Det er ikke overraskende siden deres foreldre er blant de gruppene som har lengst botid i Norge. De første innvandrerne fra Pakistan kom på slutten av 1960-tallet. Den nest største gruppen utgjør norskfødte barn av innvandrere fra Somalia, med 9 000 personer. I denne gruppen er hele ni av ti under 16 år. De aller fleste foreldrene til disse personene har flyktningbakgrunn, og mange har relativt kort botid i Norge. Somaliske innvandrerkvinner har også en høyere fruktbarhet enn kvinner i kategori 000 og innvandrerkvinner sett under ett.

Barn av innvandrere fra Vietnam er tredje største gruppe innenfor kategori 024, og teller 8 000 personer. Deres foreldre har også lang botid i Norge. De første vietnamesiske innvandrerne kom som flyktninger i 1975, etter Vietnamkrigen. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Vietnam er derfor yngre enn norskfødte med pakistanske foreldre.

De fleste bor i Oslo og Akershus

Bosettingsmønsteret til norskfødte med innvandrerforeldre er likt foreldrenes, med en stor konsentrasjon i Oslo og Akershus. Halvparten av alle norskfødte med innvandrerforeldre bodde per 1. januar 2013 i disse to fylkene, og hovedstaden alene hadde 38 prosent av alle i denne kategorien. Denne gruppen telte 44 000 personer i Oslo ved utgangen av 2012, og det utgjør 7 prosent av totalbefolkningen i hovedstaden. 17 prosent av disse var å finne i Alna, mens Ullern hadde kun 1 prosent.

Svært få bor i de nordligste fylkene. Kun 2 prosent av alle i kategorien 024 var per 1. januar 2013 bosatt i Nordland, Troms og Finnmark. I absolutte tall er det snakk om 3 000 personer.

Med beskjedne 300 personer var barn av somaliske innvandrere den største gruppen norskfødte med innvandrerforeldre i Nord-Norge.

En liten håndfull – som noen kaller tredjegerasjon

Denne gruppen, altså kategori 004, utgjorde i alt 465 personer per 1. januar 2013. De som tilhører denne gruppen, har i hovedsak besteforeldre som innvandret til Norge på 1970-tallet, foreldre som er født i løpet av 1970-tallet eller senere, og det er altså først de siste årene at foreldrene til denne gruppen har blitt gamle nok til å få barn. Det viser seg i aldersfordelingen, hvor kun 13 personer (3 prosent) er 15 år eller eldre. To tredjedeler av gruppen er under 4 år. Gruppen er altså så liten og så ung at de som tilhører den, ikke har kunnet ta mange egne valg enda. Bosettingsmønsteret i denne gruppen baserer seg i all hovedsak på foreldrenes avgjørelser.

Over halvparten av gruppen har pakistansk landbakgrunn. Av andre grupper kan vi nevne Tyrkia og Marokko. Også her ser man en tydelig sammenheng med landgruppene som innvandret på 70-tallet.

Det er altfor tidlig å si noe som helst om denne gruppen bortsett fra at de fleste er å finne på lekeplasser og barneskoler. Selv om 20 år blir det for tidlig å foreta noen detaljerte statistiske analyser, da er det maksimum 465 som kan være 20 år gamle eller eldre.

En og en halv generasjon fra utlandet

Disse personene er født i Norge av foreldre hvor den ene er født i Norge av to innvandrerforeldre, og den andre har innvandret selv. Vi kaller dem kategori 014, og den består av 5 400 personer. Personer som tilhører denne gruppen, er gjennomgående svært unge, nesten alle er under 20 år, og omtrent halvparten er under 4 år. Hele 74 prosent av dem bor i Oslo og Akershus.

Grunnen til at denne gruppen er interessant nok til å bli tatt med i beskrivelsen selv om den teller ganske få personer, er at den vokser raskt og etterlyses ofte i samfunnsdebatter. Mange mener at denne gruppen har mye til felles med 024 og 004 siden alle foreldre og besteforeldre har landbakgrunn fra samme land.

Som i gruppen 004 henger det sammen med at to av besteforeldrene innvandret på 1970-tallet og fikk barn på 1970-/1980-tallet, og det er først nå disse barna er gamle nok til at de kan få barn.

Over halvparten har en forelder og besteforeldre som er født i Pakistan, i alt 57 prosent. Den nest største gruppen er på 12 prosent, og stammer fra Tyrkia. Pakistanske innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan er de mest såkalte endogame i Norge ([Daugstad 2006](#); [Henriksen 2010](#)). Begge gruppene gifter seg i størst grad med personer med samme landbakgrunn som seg selv.

Det er også vanlig å gifte seg transnasjonalt, det vil si å stifte familie med en som innvandrer fra «gamlelandet». Blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia ser man det samme mønsteret som blant dem med pakistansk bakgrunn. Det er rimelig å anta at denne gruppen kommer til å vokse i fremtiden. Den har fordoblet seg siden 2007, men utgjør foreløpig kun 0,1 prosent av den norske befolkningen.

Et lite land med økende mangfold

Norges demografi er preget av at vi er et relativt lite land med en stor andel som ikke har tilknytning til innvandring. Men med økende innvandring blir mangfoldet stadig større.

Av alle bosatte har 3 prosent et innslag av utenlandsk bakgrunn kun gjennom sine besteforeldre, mens 7 prosent av folkemengden i landet har et innslag av utenlandsk bakgrunn først og fremst gjennom minst én av sine foreldre. Og i alt er det 13 prosent som selv er født i utlandet.

Ved å presentere tall for alle grupper og en nærmere beskrivelse av de gruppene som enten er størst, eller som det er mye interesse for, vil det synliggjøre både hvor heterogen befolkningen som helhet er, og at mange av gruppene ikke kan analyseres som en enhet.

For SSB vil det også i fortsettelsen være slik at gruppene innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er de mest sentrale i innvandrerstatistikken. Men etter hvert som de andre gruppene endrer seg både i størrelse og demografiske kjennetegn, kan de tenkes å bli gjenstand for nærmere statistiske beskrivelser. Slik kan vi finne ut om de viser forskjeller i levekår, eller om de stort sett glir inn i det samme atferdsmønsteret som resten av befolkningen.

Referanser

- Brunborg, H. (2013): Hvor mange innvandrere er det – og blir det – i Norge? *Samfunnsspeilet* 3, 2013, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/hvor-mange-innvandrere-er-det-og-blir-det-i-norge>)
- Daugstad, G. (2006): *Grenseløs kjærlighet? Familieinnvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge*, Rapport 2006/39, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/grenselos-kjaerlighet-24122>)
- Henriksen, K. (2010): *Familieinnvandring og ekteskapsmønstre 1990-2008*, Rapport 2010/10, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/familieinnvandring-og-ekteskapsmonster-1990-2008>)
- Lie, B. og L. Østby (2004): Har du en utenlandsfødt bestemor eller bestefar? *Samfunnsspeilet* 3, 2004, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/har-du-en-utenlandsfodt-bestemor-eller-bestefar>)
- Østby, L. (2006): Hvor stor innvandrerbefolkning har egentlig Norge? *Samfunnsspeilet* 4, 2006, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/hvor-stor-innvandrerbefolkning-har-egentlig-norge>)